

863

ՀԱՂԱՌԻՍԳԼԵՎԱՐ
ԱԳԱՎԱՆ ՄԱՍՍԱՅԱՎԱՆ
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

№ 1

1920 թ. ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 29 1929 թ.

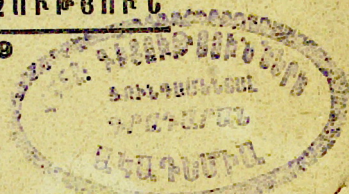
ԲԱՄԲԱԿԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆԸ
5 ՏԱՐՈՒՄ

A
I
7954

15790

ԲԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ—1929

Հրատ. № 1146

ՊԵՏՐԱՏԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱՐԱՆ ՅԵՐԵՎԱՆՈՒՄ

Գրատ. № 2903(բ)-Տիբաթ 15000 Գատ. № 1265

Բամբակի՝ վորպես արդյունաբերական
ապրանքի՝ ցանքսի զարգացման և բեր-
քատվության բարձրացման խնդիրները
չափազանց խոշոր տնտեսական և քաղաքա-
կան նշանակութիւն ունեն խորհրդային
խշխանության ընդհանուր ժողովրդական
տնտեսության ու յերկրի ինդուստրիացման
աշխատանքների ապաւրեգներում:

Բամբակագործութիւնը, վորը մեր գյու-
ղատնտեսության բոլոր կուլտուրանե-
րի (հացաբույսերի, անասնապահության,
այգեգործության, ծխախոտագործության,
շերամապահության) մեջ այսօր ամենաա-
ռաջնակարգ ուղադրության և արժանացած
ինչպես Կոմկուսի և խորհրդային ու կոոպե-
րատիվ կազմակերպութիւնների, նույնպես
և վողջ հասարակության կողմից,— դա վոչ
թե միայն նրա համար է, վոր խնդիր է
դրված բարձրացնել գյուղացու տնտեսու-
թիւնը և նրանց տնտեսական դրութիւնը
բարելավել, այլ ամենագլխավորն այն է, վոր
բամբակագործության միջոցով ապահովելու

յենք Խորհրդային Միության մեջ որեցոր
աճող և զարգացող տեքստիլ արդյունաբե-
րական գործարանները:

Տեքստիլ արդյունաբերությունը մեր
Ժողովրդական տնտեսության հիմնական
ու առաջնակարգ ճյուղերից մեկն է,
վորը հիմնական և կենտրոնական աշխա-
տանքներից մեկն է հանդիսանում ԽՍՀՄ-ի
հնգամյա ծրագրի մեջ: Այդ այդպես է, վո-
րովհետև ուժեղացնելով տեքստիլ արդյու-
նաբերությունը՝ նախ և առաջ բավարարե-
լու յենք մանուֆակտուրային այն սուր
պահանջը, վոր այժմ գոյություն ունի գյու-
ղում ու քաղաքում. յերկրորդ՝ լայնաց-
նելով տեքստիլ արդյունաբերությունը՝
նորանոր միլիոնավոր բանվորներ ենք
ընդգրկելու այդ նոր գործարաններում, և
վորպես այդ բոլորի արդյունք՝ ավելի յենք
ուժեղացնելու գյուղի և քաղաքի աշխատա-
վորական դաշինքը, ապահովելու յերկրի
ինդուստրիացման հսկա ծրագրի իրագոր-
ծումը՝ մեր իսկ աշխատավորական ուժերով:

ԽՅԷՄ-ի ճեփաթիլ արգյուճաքերուքյան
 ծրագիրը մեկ է—մեր բոլոր բան-
 վորճերի ու աշխատավոր գյու-
 դացիների ծրագիրն է

Հայաստանի բամբակագործության զար-
 ցացումը, վորը խոշոր հեռանկարներ
 ունի, անբաժանելի մասն է ամբողջ Խոր-
 հրդալին Միության բամբակագործության
 խնդիրների, քանի վոր խորհրդալին իշխա-
 նության զարգացող արդյունաբերությունը,
 և այդ շարքում նաև բամբակագործու-
 թյունը, տեքստիլ արդյունաբերությունը,
 բոլոր Խորհրդալին Հանրապետությունների
 աշխատավորներինն է, քանի վոր տեքստիլ
 արդյունաբերության հնգամյա ծրագիրը
 մեկ է և բոլորի համար:

Գյուղատնտեսության ընդհանուր զարգա-
 ցումը և բամբակագործության բերքատվու-
 թյան բարձրացումն առաջին հերթին պա-
 հանջում են գյուղը լրիվ մեքենայաց-
 ման յենթարկել, վոր իր հերթին առանց
 յերկրի խոշոր ինդուստրիալին զարկ տալու
 անկարելի կլինի: Այսօր, յերբ Խորհրդալին
 Հայաստանի գյուղն ունի հարյուրավոր

տրակտորներ և տասնյակ հազարներով ալլ գյուղատնտեսական գործիքներ, այդ բոլորն արդյունք է նրան, վոր Կոմկուսի ճիշտ դեկավարությամբ խորհրդալին իշխանությունը, ամուր պահելով գյուղի և քաղաքի դաշինքը, կարողացել է հաղթահարել բոլոր այն դժվարությունները, վորոնք նախքան Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը միշտ գոյություն են ունեցել մեր քնդհանուր տնտեսական ու շինարարական ֆրոնտներում:

Հայաստանը ևս իր վորոշ հողամասերով բամբակագործական վայր է չեղել թե ցարական կառավարության և թե դաշնակցական կառավարության սրերին: Մակայն այսօրվա բամբակագործությունը և նրա դերն ու նշանակությունը միանգամայն այլ են:

Ցարական կարգերում այն ժամանակ, յերբ Հայաստանում ցանվելիս է յեղել 10—15,000 հեկտար բամբակ, այդ ամբողջ բերքը գտնվելիս է չեղել միքանի վաճառականների, առևտրականների, մասնավոր գործարանատերերի ձեռքին, վորոնք միշտ

իրենց գոյութիւնը պաշտպանել են աշխատավոր գյուղացիներին շահագործելով:

Դաշնակցական կառավարութիւնը, վորի կյանքը նման էր ճնճղուկի կյանքին, բամբակագործութեան խնդրով չէր կարող զբաղվել, և այդ կառավարութեան որերին էր, վոր Հայաստանի բամբակագործութիւնը հասել էր գրոհների: Բոկ այժմ, չէր Հայաստանի խորհրդայնացումից հետո արդեն բամբակագործութիւնն ստացել և աշխատավորական պետական նշանակութիւն, նրա զարգացումն ընթանում և մեր յերկրի ընդհանուր վերելքի հետ:

Բամբակագործութեան զարգացման օրինակ

Բամբակի ցանքի տարածութիւնը և թե քերքատութիւնը մեղանում վոչ թե հասել և մինչպատերազմյան տարածութեան, այլ նա արդեն անցել է: Նախապատերազմյան ժամանակ (14 թվին) Հայաստանի բամբակի ցանքսը յեղել և 11,820 հեկտար, մինչդեռ այսօր՝ 29 թվին ցանքսի տարածութիւնը, անցնելով նախապատերազմյան

յանքսի տարածությունից, հասել է 13,400 հեկտարի: Մեր տնտեսական մինչալժամյան վերելքի մեջ ունեցած ընդհանուր թափը, ինչպես և բամբակի հետագա զարգացումը պետք է ընթանա ավելի արագությամբ, վորպեսզի նա կարողացած լինի գյուղատնտեսության հումուլթի արտադրանքով միանգամայն ապահովել արդյունաբերության բոլոր ճյուղերը, նրանց շարքում և տեքստիլ արդյունաբերությունը:

Խորհրդային յերկրներում բամբակագործությունը դեռ մինչև այժմ այնքան չի բարձրացել, վոր մինք մեր սեփական բամբակով ապահովենք տեքստիլ արդյունաբերության ախորժա պահանջը և թե նրա հետագա զարգացման ընթացքը: Ահա այս հանգամանքը նկատի ունենալով ե, վոր Համամիութենական Կոմմունիստական Կուսակցության Կենտկոմը մեր բոլոր բամբակացան շրջանների կուսակցական, խորհրդային և կոոպերատիվ կազմակերպությունների ու բամբակացան աշխատավոր գյուղացիների առաջ պահանջ է դրել շրջապակի հնգամյակում բամբակագործության ցանցերի

ընդարձակումը յեկ բերասվության բարձրացումը կատարել այն հաշվով, վորպեսզի հնգամյակի վերջում Միութենական թեֆսիլ առդյունաբերությունը վոչ միայն ազատագրվի արտասահմանյան բամբակի ներմուծումից, այլ յեկ թեֆսիլ առդյունաբերության հետագա զարգացման ու լայնացման համար ունենա անհրաժեշտ պատարձ:

Հնգամյակի վերջում առնվազն 48

միլիոն փութ բամբակ

Խորհրդային Միության բամբակի զարգացումը վերջին տարիներում ունեցել է զգալի նվաճումներ: 1925 թվին ցարական Ռուսաստանի բամբակի բերքը յեղել է ընդամենը 20.012,000 փութ, վորը պատերազմի և հեղափոխության տարիներին ընկնելով՝ 1925 թվին հասել է իննը միլիոն յոթ հարյուր հազար փթի, և նրանից հետո այդ զարգացումը նորմալ ընթացք ստանալով՝ 26 թվին, բերքը յեղել է մոտ 10,000,000, 27 թվին՝ 13,000,000, 28 թվին՝ 15,000,000, 29 թվին լինելու յե 18,900,000, սակայն զարգացման այդ տեմպը մեր տեքստիլ

արդյունաբերության զարգացման համար
անբաժարար համարելով՝ այժմ խնդիր է
դրված՝ հնգամյակում բամբակն ավելի ա-
րագ թափով զարգացնել, նրա բերքը 30
թվին հասցնելով 27,002.415 փթի, 31 թվին՝
36.001.185 փթի և վերջապես հնգամյակի
վերջին տարում՝ 1932 թվին՝ վոչ պակաս
48.003.615 փթից:

Անդրկովկասում բամբակի բերքը

հնգամյակում հասցնելու յեմք

5.500.000 փթի

Խորհրդային իշխանության տնտեսական
ընդհանուր զարգացման քաղաքականու-
թյունը տարբերվում է կապիտալիստական
յերկրների քաղաքականությունից հենց
նրանով, վոր մեզ մոտ այդ զարգացումը
կատարվել ու կատարվում է ժրադրային
կերպով:

Անդրկովկասը (Ադրբեջան, Վրաստան և
Հայաստան) ևս անցյալում, թե ներկայիս
և թե հետագայում չեղել և ու լինելու չե
բամբակացան շրջան իր վորոշ հողամասե-
րով: Ճարական կարգերում (նախքան պա-

տերազմը) բամբակի ցանքը յեղել և մոտ 132,000 հեկտար (Ադրբեջանում 112,000, Հայաստանում 12,000, իսկ Վրաստանում 8.000): Անդրկովկասի պայմաններում մեր ժողովրդական տնտեսության այս ճյուղը դեռ մինչև այսօր ամբողջովին չի հասել նախապատերազմյան թվերին, այսինքն 1929 թվին Անդրկովկասի ցանքսի թիվը հասնում և մոտ 129,000 հեկտարի:

Համեմատելուսի կենտկոմը և նրանից հետո անդրկովկասյան կուս. և խորհրդային որդանները հատուկ ուշադրություն դարձնելով այս կարևոր մոմենտի վրա, արձանագրել են, վոր Անդրկովկասը ևս խոշոր հեռանկար և տվյալներ ունի, վորի համար ծրագրել են հնդամյակի պլանով բամբակի փաստորեն ցանքսի տարածությունը հասցնել 30 թվին 180,655 հեկտարի և 32 թվին՝ 250,000 հեկտարի. այդպիսով հնդամյակի վերջում բամբակի բերքը մեղ մոտ պետք և բարձրանա այն հաշվով, վորպեսզի մենք ևս Միութենական ընդհանուր տեքստիլ արդյունաբերությունը հասցնենք 5,500,000 փութ գտած բամբակի, վորը կազմելու չեն ընդհանուրի 11 ու կես տոկոսը:

**Աճերկովկասյան բամբակագործության
հեգամյակի 16 տկոսը լրացնելու յե
Հայաստանը**

Խորհրդային Հայաստանի բամբակագործության հեռանկարները և նրա դերը բոլորովին փոքր չեն, ինչպես կարծում են շատերը: Այն ժամանակ, յերբ մինք մեզ մոտ ունենք 48,000 հեկտար ջրով ապահովված բամբակի սլիտանի վարելահող, այդքանից դեռ 15,000 հեկտարն է, վոր ողաագործվում և բամբակի համար:

Բամբակացան շրջաններում ծխախոտը, շերամը, ալգեզործությունը, չալթուկը կամ բանջարաբուծությունը չե, վոր պետք է զարգանան, այլ, ընդհակառակը, այդ բոլորի սեղմելով և, վոր բամբակի համար պիտանի բոլոր հողերը հատկացվելու յեն բամբակին, վորի համար Համկն Կենտկամը վորոշակի առանձն է՝ «բացարձակորեն անբույլատրելի համարել ջրաբքի բամբակի ցանքերի համար պիտանի հողերը այլ կուլտուրաների համար ոգտագործելը»:

Ընդհանուր բամբակագործության զարգացման 5-յակով նախատեսված 48.000.000

փութ մաքուր բամբակից խորհրդային Հայաստանը 32 թվին տալու յե 900.000 փ., վորը կազմելու յե մոտ 2 տոկոս: Միանգամայն ճիշտ չեն նրանք, վորոնք չնչին նշանակություն են տալիս այս յերկու տոկոսին, մանավանդ վոր Անդրկովկասի ընդհանուր բամբակի բերքի մեջ, վոր 32 թվին կազմելու յե միութենական բերքի 11 և կիս տոկոսը, խորհրդային Հայաստանի բերքը հանդեպ Անդրկովկասի կազմելու յե 16 տոկոս, մի հանգամանք, վորը մեր պայմաններում բամբակագործության նշանակությունն ավելի յե մեծացնում, յեթե նկատի չենք ունենում, վոր Անդրկովկասի հնգամյակի կիրառումն իր հերթին բամբակագործության և տեքստիլ արդյունաբերության հնգամյակը լրացնող մի գլխավոր մասնիկն և համարվում:

34.000 հեկտար բամբակի ցանք

1932 թվին

Բամբակագործության զարգացման տեւալը մեզ մոտ պետք և ընթանա այն թափով և այն հաշվով, վոր հնգամյակի վերջում մեր այսորվա 13.400 հեկտար ցանքսը

հասցված լինի վոչ պակաս քան 34,000 հեկտարի, վորով միայն ապահոված ենք լինելու Անդրկովկասյան և Միութենական հնդամյակների մեջ մեր բաժին պարտականության կատարումը: Հնդամյակի առաջին տարին համարյա իր բոլոր մասերով ապացուցել է, վոր նա վոչ միայն ունի է, այլ շատ խնդիրներում վերանայման ու ավելացման լենթակա յե: Այժմ, չիրք ամենուրեք քննության է դրվում բամբակի ընդհանուր հնդամյակի ծրագիրը կենտրոններից մինչև գյուղեր, այդ բոլոր ծրագրերը վոչ թե միայն ունի են համարվում, այլ ամեն տեղ ավելացումներ են արվում, հետեւապես տատանումները և վախկոտությունը չէ, վոր հանդես պիտք է բերվեն այս չափազանց կարևոր ֆրոնտի աշխատանքներում, այլ հեղափոխական եներգիայի կազմակերպչական ունակություններն ու կարողություններն են, վոր պետք է ցուցաբերվեն: Եվ ոչ մի տատանում բամբակագործության հնգամյակի ասպարիզում:

**ՀԱՅԳԱՄՅԱԿԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ . ՊԱՏԻՄԱՆՉՈՒՄ
Ե ՃԿՈՒՄ ԵՎ ՍՐՏԱՊՐԱՅՖԻՑ ԺՈՏ
ՍԱՎԱՐԱՐԱՏՆԵՐ**

Գյուղի ներկա կառուցմամբ արտադրանքի կոտպերացման և կոլլեկտիվացման խընդիրներն այսօր իրենց մեծությամբ դրված են առաջին հերթին գյուղատնտեսական կոտպերացիայի և ներկա դեպքում նրա գլխավոր միավորներից մեկի՝ բամբակկոտպերացիայի առաջ: Խե գյուղկոտպերացիան և թե բամբակկոտպերացիան այժմյան իրենց կառուցվածքով անկարող պիտի լինեն ընդգրկելու այսօրվա գյուղի աճող և զարգացող սոցիալիստական սեկտորի ընթացքը, քանի վոր նրանց կառուցվածքը դեռ գյուղին մոտիկ չէ: Գյուղի արտադրանքի կոտպերացումը գյուղական միջոցների սոցիալիստական շինարարության մեջ ընդգրկելու և գյուղատնտեսության կոլլեկտիվացման հսկա խնդիրներն են, վորոնք այժմ պահանջում են ավելի ճկուն ու ավելի գործուն ասպարաատներ:

Մինչև այժմ դեռ բամբակացան շրջաններում կոտպերացման և կոլլեկտիվացման աշխատանքները, վորոնց համար նպաստավոր պայմաններ կան, կարևոր ուշադրության չեն արժանացել մասամբ այն պատճառով, վոր կոտպերատիվ ցանցը լիովին չի ընդգրկել

FL0043922

A 7954

լան աշխատանքները, մի բաց,
վորը վերացած պիտի համարվի այդ նոր
կազմակերպչական ռեֆորմով:

Գյուղի սրված դասակարգային պայքա-
րի ընթացքում բամբակկոտպերացիայի ամ-
բողջ ստորին ցանցի հիմնական խնդիրնե-
րից մեկը բամբակացանների կոլեկտիվա-
ցումն է. յեթե ըստ հնդամյակի 30 թվին
բամբակի ընդհանուր ցանքսի մեջ սոցիա-
լիստական հատվածը պետք է հասցվի վոչ
պակաս, քան 20 տոկոսի, ապա դժվար չի
լինելու հնդամյակի վերջում այդ տոկոսնե-
րը հասցնել տոնվազն 50-60-ի:

Այս բոլոր ծրագրերն իրագործելու հա-
մար մեր հիմնական անելիքը կաշանալու յե
նրանում, վոր ընտրական աշխատանքնե-
րում, ամենից առաջ ամբողջ կոտպերատիվ
միավորներում ուժեղացնենք չքավորների,
բատրակների և տկտիվ միջակների կորիզը
նրանց գործոն մարմիններում, վորով մի-
այն հնարավոր է լինելու բամբակագոր-
ծության ասպարիզում հաղթահարել բոլոր
դժվարությունները և պաշտպանելով ճիշտ
դասակարգային քաղաքականություն, ապա-
հովել բամբակագործության հնդամյակի
լրիվ կատարումը նաև մեր պայմաններում:

